

Tytuł: Dojrzewanie w pigułce / Puberty in a pill

Słowa kluczowe: GONADY HORMONY PŁCIOWE DOJRZEWANIE

Keywords: GONADS SEX HORMONES PUBERTY

Autorzy:

Karolina Skrzyńska - Katedra i Klinika Pediatrii i Endokrynologii Dziecięcej, Wydział Lekarski w Katowicach, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

Agnieszka Zachurzok - Katedra i Klinika Pediatrii i Endokrynologii Dziecięcej, Wydział Lekarski w Katowicach, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

Streszczenie:

Prawidłowo przebiegające dojrzewanie jest długotrwałym procesem, który rozpoczyna się pomiędzy 8 a 13 rokiem życia u dziewcząt oraz między 9 a 14 rokiem życia u chłopców. Oś podwzgórzowo-przysadkowo-gonadalna odpowiada za jego regulację oraz warunkuje osiągnięcie płodności przez początkowo niedojrzały do rozrodu organizm. Zaburzenia dojrzewania można rozpatrywać zarówno w aspekcie jego przedwczesnego, jak i opóźnionego pojawienia się oraz nieprawidłowego przebiegu. Przedwczesne dojrzewanie należy rozpoznać wtedy, gdy pojawiają się jakiekolwiek drugorzędowe cechy płciowe u dziewczynek poniżej 8 r.ż., a u chłopców poniżej 9 r.ż. Wśród przyczyn takiego stanu znajdują się tzw. łagodne warianty przedwczesnego dojrzewania o nieznanej etiopatogenezie, do których zaliczamy przedwczesny rozwój gruczołów piersiowych, przedwczesny rozwój owłosienia płciowego i przedwczesne miesiączkowanie. Z kolei o opóźnionym dojrzewaniu mówimy wówczas, gdy u dziewcząt nie stwierdza się rozwoju gruczołów piersiowych po 13 r.ż., natomiast u chłopców nie obserwuje się powiększenia objętości jąder powyżej 3 ml po 14 r.ż. Zazwyczaj jest to spowodowane konstytucjonalnym opóźnieniem wzrostu i rozwoju, ale zawsze należy rozważyć także patologiczne przyczyny takiego stanu. Diagnostyka i leczenie zaburzeń dojrzewania jest trudne, wymaga wnikliwego zebrania wywiadu, dokładnego badania podmiotowego oraz przeprowadzenia odpowiednich testów laboratoryjnych, a często także badań obrazowych.

Abstract:

Normal puberty is a long-term process that begins between 8 and 13 years of age in girls and between 9 and 14 years of age in boys. The hypothalamic-pituitary-gonadal axis regulates puberty and reproduction of the initially immature organism. Both premature and delayed puberty are observed. The premature puberty should be diagnosed when there are any secondary sexual characteristics in girls under 8 years of age and in boys under 9 years of age. Among the causes of premature puberty are mild variants of premature puberty of unknown

etiopathogenesis, including premature breast development, premature development of pubic hair and premature menstruation. On the other hand, we consider delayed maturation when there is no breast development in girls after age 13 and there is no enlarged volume of testicles above 3 ml in boys after 14 years. The most common cause of delayed puberty is constitutional delayed of growth and puberty, but its pathological reasons should always be considered. Diagnosis and treatment of puberty disorders is difficult, requires careful interviewing, accurate subjective examination, laboratory tests and often also imaging studies.